

Nijmegen

Uitvoeringsagenda gezondheid **2025-2028**

Inhoudsopgave

<u>3</u>	SAMENVATTING VISIE OP GEZONDHEID
<u>4</u>	GEZOND OPGROEIEN
<u>8</u>	GEZONDE LEEFGEWOONTEN
<u>13</u>	MENTALE GEZONDHEID
<u>17</u>	GEZOND OUDER WORDEN
<u>22</u>	GEZONDE LEEFOMGEVING

Gezondheid houdt ons allemaal bezig. Het is een onderwerp dat voor iedereen belangrijk is, maar heeft tegelijkertijd ook voor iedereen een andere betekenis.

De één denkt vooral aan 'niet ziek zijn' en een ander aan 'je goed voelen'.

Iemands gezondheid wordt bepaald door een ingewikkelde combinatie van persoonsgebonden factoren, leefgewoonten en de fysieke en sociale omgeving.

Deze factoren hangen sterk samen en beïnvloeden elkaar.

Werken vanuit een brede visie

Om de gezondheid van inwoners te verbeteren helpt het als we vanuit een brede blik kijken naar en werken aan gezondheid, zoals het model van Positieve Gezondheid. In dit model wordt gezondheid gezien als een geheel van lichamelijke gezondheid, mentale gezondheid, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Verder heeft de fysieke en sociale omgeving grote invloed op de gezondheid van mensen. Het gaat daarbij onder andere om hoe de fysieke leefomgeving is ingericht en de onderlinge sociale contacten in gezin, buurt en stad.

Een visie, een gemeenschappelijke taal en een brede benadering van gezondheid vanuit verschillende domeinen is noodzakelijk om samen met de stad te werken aan de gezondheid van alle inwoners. Dit vraagt om een structurele aanpak, een lange adem en collectief investeren in mens en maatschappij, gedrag en omgeving. Hierbij zijn de volgende basisprincipes leidend:

- **Iedereen moet mee kunnen doen**
- **We geven het goede voorbeeld**
- **Voorkomen is beter dan genezen**
- **We investeren ongelijk voor gelijke kansen**

Verkleinen van gezondheidsverschillen

We hebben speciale aandacht voor het verkleinen van gezondheidsverschillen, want de verschillen tussen inwoners in Nijmegen zijn groot. Mensen met een lage sociaal economische positie (SEP) leven gemiddeld 5 jaar korter. Zij krijgen ruim 14 jaar eerder te maken met een slechtere gezondheid dan mensen met een hoge

sociaal economische positie (SEP). We hebben aandacht voor de achterliggende oorzaken van gezondheidsachterstanden en werken daarom integraal samen met andere beleidsdomeinen zoals bijvoorbeeld financiële bestaanszekerheid.

We formuleren de volgende ambitie:

In 2040 is het verschil in ervaren gezondheid tussen Nijmegenaren in de laagste en hoogste sociaaleconomische groepen met 30% afgenomen, leven inwoners uit de eerste groep tenminste vijf jaar langer in goede gezondheid en is er gezondheidswinst voor alle inwoners.

Samenwerken aan een gezonde samenleving voor iedereen

Om deze ambitie te halen investeren we in onze speerpunten **Gezond opgroeien, Gezonde leefgewoonten, Mentale gezondheid, Gezond ouder worden** en **Gezonde leefomgeving**. Met gerichte doelen halen we gezondheidswinst voor iedereen en verkleinen we gezondheidsverschillen in Nijmegen. We concentreren ons bij de uitvoering van deze speerpunten op specifieke stadsdelen en wijken en investeren ongelijk voor gelijke kansen op gezondheid.

Onze ambitie kunnen we alleen realiseren als we dit samen doen met de stad. We werken samen met partners in verschillende netwerken, bijvoorbeeld "Wij zijn Groen Gezond en in Beweging" (GGIB), "Nijmegen op één lijn" (NOEL) en het partnernetwerk in de wijken en stadsdelen rondom de sociale basis. De komende jaren blijven we inzetten op het versterken van preventienetwerken in en om de stad. Zo zijn we samen op weg naar een gezonde samenleving voor iedereen!

Gezond opgroeien

Gezond opgroeien: wat gaan we doen

Ieder kind heeft het recht om gezond op te groeien. Gezondheidsverschillen ontstaan al op jonge leeftijd. Kinderen en jongeren hebben steeds ongezondere leefgewoonten. Meer jongeren hebben overgewicht en dit ontstaat op een jongere leeftijd (VTV 2024). Ook hebben jongeren steeds vaker problemen met hun mentale gezondheid. Kinderen groeien op in een digitaal tijdperk met langdurig beeldschermgebruik. Gezonde leefgewoonten en mentale weerbaarheid kunnen problemen in de toekomst voorkomen. We blijven stadsbreed en stadsdeelgericht investeren in zowel de fysieke als mentale gezondheid van jeugd en jongeren. We werken hierbij samen met professionals, ouders en opvoeders.

GEZONDHEIDSBEVORDERING JEUGD EN JONGEREN

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Inzet gezondheids- bevorderaars School en Jeugd	Agenderen, adviseren en faciliteren van gezondheidsbevordering in de stadsdelen	Professionals, zodat zij inwoners bereiken	Preventieplatforms, alle organisaties die met kinderen en jongeren werken	In alle stadsdelen, met nadruk op Dukenburg, Lindenholt, Zuid en West	Onderwijs, Jeugd, Financiële bestaanszekerheid	Reguliere begroting
Inzet gezondheids- bevorderaars t.b.v. Gezonde School aanpak	Scholen gaan aan de slag met de Gezonde School aanpak. Het doel van de aanpak is een gezonde leefstijl vanzelf- sprekend te maken voor leerlingen en studenten	Schoolbestuurders, leerkrachten	Scholenkoepels PO VO en MBO	In alle stadsdelen, met nadruk op scholen in Dukenburg, Lindenholt, Zuid en West	Onderwijs, Jeugd	Reguliere begroting
Inzet Groene Makelaar	Scholen ondersteunen in het aanleggen van groene schoolpleinen en school- moestuinen	Schoolbestuurders, leer- krachten, kinderen en hun ouders/opvoeders	Schoolbesturen, Groene makelaar, Maatschappelijke ontwikkeling	Scholen die interesse tonen; voorrang voor scholen in wijken met lage SEP	Duurzame leefomgeving	Reguliere begroting
Specifieke projecten van de GGD*	Meer ervaringsgericht leren, kinder- en jongerenparticipatie versterken	Inwoners en professionals	Schoolbesturen, preven- tieplatforms, alle organi- saties die met kinderen en jongeren werken	In alle stadsdelen, met nadruk op Dukenburg, Lindenholt, Zuid en West	Onderwijs, Jeugd, Sport	Tot en met 2025, structureel gewenst
Wij zijn Groen, Gezond en in Beweging	Gezondheidsachterstanden verkleinen en duurzame inzetbaarheid vergroten, inzet op thema's bewegen en sport, gezondere voeding, rookvrije generatie, mentaal fit, acceptabel alcoholgebruik, alcoholmatiging en gezonde leef- omgeving	Professionals, zodat zij inwoners bereiken	Zie www.ggibnijmegen.nl	Stadsbreed netwerk	Sport, Welzijn, Inclusie, gebiedsregie sociaal	Nu tot 2027, wens om te verlengen tot 2037
Jong, Gezond en in Beweging*	Samen maken we gezond gewoon, met de nadruk op gezondere voeding (incl. aanpak Gezonde School), sporten en bewegen, slaap en ontspanning	Professionals, zodat zij inwoners bereiken	Zie www.ggibnijmegen.nl	Stadsbreed netwerk met extra inzet in Dukenburg, Lindenholt, Zuid en West	Sport, Jeugd, Onderwijs, gebiedsregie sociaal	Gefinancierd vanuit GALA middelen Overgewicht t/m 2025, structureel gewenst
Gecombineerde leefstijl- interventie voor kinderen met overgewicht of obesitas*	Zorg en ondersteuning voor kinderen en gezinne waar overgewicht en obesitas speelt	Kinderen met overgewicht of obesitas en hun ouders/ opvoeders	GGD, Sportbedrijf, diëtisten, fysiotherapeuten	Lindenholt, Nieuw-West, Hatert en Dukenburg	Jeugd, Sport	SPUK-GALA en SPUK IZA t/m 2025, structureel gewenst
Ketenaanpak over- gewicht jeugd (Kind naar Gezonder Gewicht)*	Verbeteren van de zorg en onder- steuning voor kinderen en gezinnen waar overgewicht en obesitas speelt (pilot)	Professionals, zodat zij inwoners bereiken	Organisaties die werken met kinderen en gezinnen	Nieuw-West	Jeugd, Sport	Gefinancierd vanuit GALA middelen Overgewicht t/m 2025, structureel gewenst

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Rookvrije Generatie	Opgroeïende kinderen beschermen tegen tabaksrook (en andere nicotinehoudende producten) en de verleiding om te gaan roken	Opgroeïende kinderen en hun ouders/opvoeders	GGD, Pharos, organisaties die werken met gezinnen en kinderen	Stadsbreed en in alle stadsdelen	Jeugd, Sport, VSA, Stadsbeheer, gebiedsregie fysiek	Inzet ambtelijke capaciteit
Lokale inzet van landelijke campagnes	Stimuleren van bewustwording van voorbeeldgedrag van ouders via campagnes zoals Rookvrije Generatie en Zien Drinken Doet Drinken	Ouders/opvoeders	GGD, GGIB, IrisZorg Preventie, gemeente	Stadsbreed en in alle stadsdelen	Sport, VSA, Communicatie	Vanuit inzet IrisZorg preventie en gezondheidsmakelaars GGD, structureel gewenst
Aanpak 'De (studenten) tijd van je leven!' *	Structurele samenwerking tussen onderwijsinstellingen, studentenverenigingen, zorgpartijen en gemeente rondom de preventie van overmatig middelengebruik bij studenten	Studenten op het MBO, HBO en WO	IrisZorg Preventie, ROC, Yuverta, HAN, RU, GGD, B.O.S	Stadsbreed	Studentambtenaren, Veiligheid	Gefinancierd vanuit GALA middelen t/m 2025
Pilot STAD-aanpak	Deelname aan de pilot en het onderzoek naar de vertaling van de STAD-aanpak (Stockholm prevents Alcohol and Drugs problems). Hierbij werken we samen aan preventie van overmatig alcohol- en drugsgebruik onder uitgaanders	Horecaondernemers, barpersoneel, beveiligers, BOA's, politie en uitgaanders	IrisZorg Preventie, Bureau Objectief, Trimbos-instituut, TNO, GGD, stichting Nachtburgemeester	Binnenstad	Veiligheid, Economie, Cultuur	Geen aanvullende financiering nodig, wel inzet ambtelijke capaciteit 2025-2028
Preventie- en Handhavingplan Alcohol 2025-2028	Een afname van alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar. Een afname van dronkenschap en de schadelijke gevolgen van excessief alcoholgebruik	Jongeren en hun ouders/opvoeders, ondernemers, (bar)personeel, vrijwilligers, beveiligers, BOA's	Iriszorg Preventie, GGD, Bureau Objectief	Stadsbreed en in alle stadsdelen	Veiligheid, Sport	Ja, vanuit afdeling Veiligheid
Seksuele gezondheidsbevordering jongeren	Sense-sprekuren (gratis en anoniem advies bij vragen over seksualiteit) SOA-testen en -behandeling voor jongeren t/m 22 jaar	Jongeren	GGD	Stadsbreed	Jeugd	Reguliere begroting
Rijksvaccinatieprogramma	Beschermen van kinderen tegen ernstige infectieziekten	Zwangeren en kinderen van 0-18 jaar	GGD	Stadsbreed en in alle stadsdelen	Jeugd	Reguliere begroting

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

Belangrijke activiteiten en acties die vanuit andere beleidsdomeinen bijdragen aan Gezond opgroeien

Initiërend beleidsterrein	Activiteit	Doel en doelgroep <i>Wat willen we bereiken?</i>
Jeugd	Preventieplatforms 12-/12+ en 0-23	Samenwerking versterken tussen jeugdprofessionals in de stadsdelen.
Sport	Inzet buurtsportcoaches	Het bevorderen van de motorische vaardigheden van peuters en kleuters. Kinderen die nog niet structureel bewegen toeleiden naar passend sportaanbod.
VSA, Sport, Veiligheid	Ondersteunen van accommodaties bij creëren van gezondere voedselomgeving	Op plekken waar veel kinderen en jongeren komen is een gezonde(re) keuze beschikbaar en aantrekkelijk. Dit doen we onder andere door het voedingsaanbod gezonder te maken en aandacht voor de thema's rookvrij en verantwoord alcoholgebruik.
Inclusie	SchoolsOUT	SchoolsOUT biedt ondersteuning op maat bij aandacht voor seksuele en genderdiversiteit voor leerlingen, studenten en medewerkers op school.
Jeugdgezondheidszorg	Actieprogramma Kansrijke Start	Door (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie beter te ondersteunen bij het ouderschap en te investeren in een goede start voor elk kind, bouwen we aan het fundament van gezondere generaties, waarin meer gelijkheid is, waar iedereen zijn of haar talenten kan ontwikkelen en iedereen de kans krijgt op een gezond en gelukkig leven.
Onderwijs	VVE-beleid (Vroegtijdige Voorschoolse Educatie)	Programma dat gericht is op het voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden bij kinderen van 2 tot 6 jaar. VVE richt zich op taalontwikkeling, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling
Financiële bestaanszekerheid	Stichting Leergeld	We willen dat alle kinderen een gelijke kans hebben om mee te doen. Hier zetten we op in door financiële ondersteuning van activiteiten en materialen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn voor kinderen van 0 tot 18 jaar van wie de ouders een laag inkomen hebben.
Onderwijs	Onderwijsachterstanden beleid	Alle kinderen een rijke ontwikkelomgeving bieden, zodat er gelijkwaardige kansen zijn voor alle kinderen.
Maatschappelijke opvang	Helder op School	Werken aan een integrale aanpak om leerlingen op het VO en MBO bewust te maken van de gevolgen en hen te stimuleren niet te roken of drinken, geen drugs te gebruiken en niet te veel te gamen. Hierbij wordt ingezet op educatie, beleid, signaleren en omgeving.

Ouders, opvoeders en professionals geven het goede voorbeeld. We zetten interventies in die gericht zijn op het versterken van ouderschap.

Gezonde leefgewoonten

Gezonde leefgewoonten: wat gaan we doen?

De cijfers van roken, ongezonde voeding en overgewicht zijn minder goed bij mensen met een lage sociaaleconomische positie (SEP) dan bij mensen met een hoge SEP (RIVM, 2023). Dit zien we ook in Nijmegen terug (Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, 2022). Mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden en mensen die laaggeletterdheid zijn, kunnen meer moeite hebben om informatie over gezondheid te begrijpen en toe te passen. Ook geldzorgen, voedselonzeekerheid, chronische stress, gebrek aan sociale cohesie en de fysieke omgeving kunnen ongezonde leefgewoonten in de hand werken. Dit kan ten koste gaan van het aantal jaren dat mensen in goede gezondheid leven en de levensverwachting. De aanpak van gezondheidsproblemen werkt alleen als deze vanuit verschillende invalshoeken gedaan wordt en in samenwerking met partners.

ALGEMENE GEZONDHEIDSBEVORDERING VOLWASSENEN

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Wijkgerichte inzet gezondheidsbevorderaars	Een wijkgerichte gezondheidsaanpak, collectief en selectief, en we verbinden gezondheidsambities met de sociale basis, de stadsdeelagenda's, de preventieplatforms en de buurtteams Jeugd & Gezin en Volwassenen.	Inwoners	GGD, preventieplatforms, buurtteams Jeugd en Gezin en Volwassenen, Bindkracht10 en andere welzijnspartners in de wijken, GGIB	Stadsdeelgericht	Jeugd, Wmo, Sport	Reguliere begroting
Wij zijn Groen, Gezond en in Beweging	Gezondheidsachterstanden verkleinen en duurzame inzetbaarheid vergroten, inzet op thema's bewegen en sport, gezondere voeding, Rookvrije Generatie, mentaal fit, acceptabel alcoholgebruik, alcoholmatiging en gezonde leefomgeving.	Professionals, zodat zij inwoners bereiken	Zie www.ggibnijmegen.nl	Stadsbreed en stadsdeelgericht	Sport, Welzijn, Inclusie, gebiedsregie sociaal	Nu tot 2027, wens om te verlengen tot 2037
Het goede voorbeeld geven	Als gemeente geven we zoveel mogelijk het goede voorbeeld met een gezonde omgeving, zoals een gezond voedselaanbod en een rookvrije omgeving in en om de gemeentelijke gebouwen, zoals wijkcentra en speeltuinen.	Inwoners	Gemeente	Stadsbreed	VSA	Structureel vanuit ambtelijke capaciteit
Inzet ervaringsdeskundigheid op snijvlak geldzorgen en gezondheid*	Bereiken van inwoners met geldzorgen en professionals die een signalerende rol hebben over de relatie tussen geldzorgen en fysieke en mentale gezondheid. Met als doel het bespreekbaar maken en mensen toeleiden naar passende ondersteuning.	Inwoners die ondersteund worden door Financieel Experts in de Wijk en professionals die mensen met geldzorgen kunnen signaleren	Pharos, Sterk uit Armoede, Bindkracht10	Stadsdelen Dukenburg, Lindenholt en wijk Hatert	Financiële bestaanszekerheid	Incidentele claim-gelden 2024 en 2025 (terugdringen gezondheidsachterstanden) en landelijke subsidie 'ervaringsdeskundigen/sleutelpersonen geldzorgen en gezondheid'
Seksuele gezondheid PrEPzorg/Sense	Sense-spreekuur GGD (gratis en anoniem advies bij vragen over seksualiteit) PrEP-zorg via de GGD en huisartsen om hiv-infecties te voorkomen.	Inwoners, risicogroepen	GGD, huisartsen	Stadsbreed	Inclusie	Reguliere begroting

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

BETERE GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN VOOR VOLWASSENEN MET EEN LAGE SOCIAAL ECONOMISCHE POSITIE

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Aanpak gezondheids- vaardigheden en laag- geletterdheid	Het bevorderen van toegankelijkheid van de gezondheidszorg, preventie, gezondheidsbevorderende activiteiten, het vereenvoudigen van voorlichtingsmaterialen, herkennen van de doelgroep, waar mogelijk toeleiding naar taalonderwijs en de inzet van geschikte interventies voor inwoners met beperkte gezondheidsvaardigheden.	Inwoners met beperkte basisvaardigheden, professionals en vrijwilligers	GGD, Partners in de 1e en 0e lijn	Stadsbreed- en stadsdeelgericht (Lindenholt)	Basisvaardigheden, Welzijn, Financiële bestaanszekerheid, Volwassenen Zorg	Reguliere begroting

BEWEGEN EN TOEGANG TOT GEZONDE VOEDING

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Gecombineerde leefstijlinterventies Nijmegen en aanpak gezond gewicht volwassenen	Gezonde(re)leefstijl en vergroten van eigen regie met gewichtsverlies en verbeterde kwaliteit van leven tot gevolg.	Inwoners in leeftijdsgroep 18+ (BMI tussen 25 en 30 kg/m ²)	Huisartsen, buurtsportcoaches, leefstijlcoaches, zorgverzekeraar, diëtisten	Stadsbreed en stadsdeelgericht	Sport, Zorg, Welzijn	GLI's worden gefinancierd vanuit basis zorgverzekering
Ondersteunen van initiatieven in de stad gericht op voedselgelijkheid*	Vergroten van voedselgelijkheid en voedselzekerheid voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie.	Mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie	GGiB, Blauwe Tomaat, Van Tuin tot Bord, Rode Kruis, Bindkracht10 Financieel experts, Voedselverspillingshub, Huis van Compassie Vincentius vereniging	Stadsdeelgericht (West, Zuid, Dukenburg, Lindenholt)	Financiële bestaanszekerheid, Welzijn	Incidentele claimgelden 2024 en 2025 (terugdringen gezondheidsachterstanden) en SPUK-GALA t/m 2025

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

ROKEN, ALCOHOL EN ANDERE DRUGS

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleids-terreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Landelijke campagnes (Stoptober, IkPas, Dry January)	Stimuleren van bewustwording van alcoholgebruik en roken.	Inwoners, werknemers, studenten	GGD, GGIB, IrisZorg Preventie, gemeente	Stadsbreed en stadsdeelgericht	P&O	Vanuit inzet IrisZorg Preventie en gezondheidsmakelaars GGD, structureel gewenst
Inzet Pharos voor integraal persoonsgericht stoppen-met-roken programma*	Álle inwoners van Nijmegen een goede kans geven om te kunnen stoppen met roken en dat de betreffende kinderen niet gaan roken of meeroken.	Inwoners die roken en professionals en vrijwilligers die in contact zijn met inwoners	Gemeente, Pharos, GGD, Bindkracht10, AZC, GGIB	Stadsbreed (bijv. via www.nijmegenrookvrij.nl) en stadsdeelgericht	Financiële bestaanszekerheid, Asiel en Integratie	GALA 2025, structureel gewenst
Inzet Rookvrij & Fitter*	Inwoners die roken bereiken over effectief stoppen-met roken aanbod en zorgen voor warme toeleiding. Dit gebeurt door een social media campagne, persoonlijke gesprekken met professionals en stopbegeleiding in de wijk.	Inwoners die roken en professionals die in contact zijn met inwoners	Gemeente, Rookvrij & Fitter, GGD, Bindkracht10, Stichting Quiet, wijkpartners	Stadsbreed en stadsdeelgericht (Dukenburg en Hatert)	Financiële bestaanszekerheid	GALA 2025

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

Belangrijke activiteiten en acties die vanuit andere beleidsdomeinen bijdragen aan speerpunt Gezonde leefgewoonten

Initiërend beleidsterrein	Activiteit	Doel en doelgroep <i>Wat willen we bereiken?</i>
Sport	Wijkgerichte inzet buurtsportcoaches door aanbod van laagdrempelige beweegmogelijkheden in de wijken en inzet van beweegadviesgesprekken.	Inwoners stimuleren duurzaam te gaan bewegen of sporten (met extra aandacht voor eenzame mensen, mensen met een bewegachterstand en/of overgewicht).
Sport	Stimuleren van sportverenigingen en –organisaties met een mogelijkheid tot subsidie voor trainingsuren gericht op sporters met een beperking, kwetsbare senioren en (jonge) allochtone vrouwen.	Sporters met een beperking, kwetsbare senioren en (jonge) allochtone vrouwen stimuleren te sporten en te bewegen.
VSA, Sport, Veiligheid	Ondersteunen van accommodaties bij creëren van gezondere voedselomgeving.	In gemeentelijke accommodaties is een gezonde(re) keuze beschikbaar en aantrekkelijk. Dit doen we onder andere door het voedingsaanbod gezonder te maken en aandacht te hebben voor de thema's rookvrij en verantwoord alcoholgebruik.
Asiel en Integratie	Verbinden (voorlichting over) van gezondheid & welzijn aan inburgering (in de intake en inburgeringsaanbod).	Verbeteren de informatievoorziening voor vluchtelingen op het vlak van gezondheid & welzijn.
Asiel en Integratie	Onderzoeken hoe het huidige (preventieve) zorgaanbod meer cultureel sensitief kan worden ingericht.	Verbeteren de informatievoorziening voor vluchtelingen op het vlak van gezondheid & welzijn.
Asiel en Integratie	Met zorg-, welzijns- en vluchtelingenorganisaties ontsluiten we informatie over zorg en hulpverlening in een sociale kaart	Verbeteren de informatievoorziening voor vluchtelingen op het vlak van gezondheid & welzijn.
Financiële bestaanszekerheid	Pilot 'Niet meer Kiezen'	Toegankelijkheid van mondzorg in Nijmegen verbeteren , met focus op preventieve zorg voor inwoners met lage inkomens of die om andere redenen mondzorg mijden.
Veiligheid, Maatschappelijke opvang	Experiment Gesloten Coffeeshopketen (wietexperiment) 2024-2028	Nagaan of en hoe op kwaliteit gecontroleerde cannabis aan coffeeshops kan worden geleverd en wat de effecten hiervan zijn (op criminaliteit, veiligheid, overlast en gezondheid).
Volwassenen Zorg	Regionaal uitvoeringsplan 'Bevorderen basisvaardigheden bij volwassenen', regio Nijmegen.	Voorkomen van laaggeletterdheid en het verbeteren van basisvaardigheden van inwoners in de regio Nijmegen.

We verstevigen de preventie-structuren in alle wijken waarin integraal wordt samengewerkt, zodat inwoners gemakkelijker gezonde keuzes kunnen maken.

Mentale gezondheid

Mentale gezondheid: wat gaan we doen?

Mentale problemen worden vaak veroorzaakt door stress en mentale druk als gevolg van levensomstandigheden, levensgebeurtenissen, leefomgeving, sociaal isolement of de veeleisende (digitale) samenleving. Vroegtijdige steun is belangrijk om te voorkomen dat negatieve gevoelens sterker worden en/of lang aanhouden.

We zetten preventief in om (beginnende) mentale klachten bespreekbaar te maken.

De verschillen tussen groepen in omgang met mentale problemen, bijvoorbeeld die tussen verschillende culturen of tussen mannen en vrouwen, vragen om een gerichte aanpak (per stadsdeel of per groep inwoners) en passend ondersteuningsaanbod.

We zorgen voor aanbod voor inwoners met een migratieachtergrond met specifieke aandacht voor schaamte, stigmatisering, en ervaren barrières om hulp te zoeken en te praten over mentale problemen. Voor vluchtelingen en asielzoekers is voldoende aanbod om posttraumatische stressstoornissen en andere psychische klachten te voorkomen of verminderen.

BESPREEKBAAR MAKEN MENTALE KLACHTEN ÉN VERSTERKEN MENTALE WEERBAARHEID

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Preventieve aanpak via Opgave sterke sociale basis*	Werken aan de opgave een sterke sociale basis voor alle inwoners in de stad. We investeren extra in het bereiken van mensen in een kwetsbare positie (waaronder kwetsbare senioren en inwoners met een lage sociaaleconomische positie) en het vergroten van de kansen om de fysieke en mentale gezondheid te versterken en beschermen.	Inwoners 18-65 jaar / 65+	Uitvoeringspartners in de sociale basis	Stadsbreed en stadsdeelgericht	Landelijke aanpak: mentale gezondheid is van ons allemaal, Welzijn, Inclusie, Financiële bestaanszekerheid, Ouderen welzijn	SPUK-GALA, 2025, structureel gewenst
Wij zijn Groen, Gezond en in Beweging	Gezondheidsachterstanden verkleinen en duurzame inzetbaarheid vergroten, inzet op thema's bewegen en sport, gezondere voeding, rookvrije generatie, mentaal fit, acceptabel alcoholgebruik, alcoholmatiging en gezonde leefomgeving.	Professionals, zodat zij inwoners bereiken	Zie www.ggibnijmegen.nl	Stadsbreed netwerk	Sport, Welzijn, Inclusie, gebiedsregie sociaal	Nu tot 2027, wens om te verlengen tot 2037
Cursus (Youth) Mental Health First Aid*	Bevorderen begrip en kennis over mentale gezondheid.	Inwoners, vrijwilligers en professionals	Pro Persona Connect	Stadsbreed	Jeugd, Volwassenen Zorg	2025 (sinds 2021)
Collectieve GGZ-preventie en gezondheidsbevordering	Collectieve GGZ-preventie en gezondheidsbevordering aanbod (preventieve maatregelen en interventies gericht op destigmatisering en bespreekbaar maken van psychische klachten, het versterken van de mentale weerbaarheid bij kwetsbare inwoners en het vergroten deskundigheidsbevordering bij professionals en vrijwilligers.	Inwoners, vrijwilligers en professionals	Pro Persona Connect	Stadsbreed en stadsdeelgericht	Jeugd, Volwassenen Zorg, Welzijn	Reguliere begroting en deels SPUK-GALA, t/m 2025
Trainingsgroepen gericht op Kinderen van ouders met psychische en/of verslavingsproblemen*	Gerichte hulp en ondersteuning bieden aan KOPP/KOV kinderen.	KOPP/KOV doelgroep	Pro Persona Connect, IrisZorg Preventie	Stadsbreed	Jeugd, Welzijn, Inclusie	SPUK-IZA t/m 2026
Trainingen Grip op Onbegrip	Het beter bespreekbaar maken en herkennen van psychische problemen en een beperking. Inwoners krijgen handvatten hoe om te gaan met mensen met psychische problemen of beperkingen.	Inwoners, vrijwilligers, professionals	Stichting MEE, Pro Persona Connect	Stadsbreed	Welzijn, Inclusie, Volwassenen Zorg	Wmo (beschermde wonen en maatschappelijke opvang), meerjarige subsidie t/m 2025

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

BESPREEKBAAR MAKEN MENTALE KLACHTEN ÉN VERSTERKEN MENTALE WEERBAARHEID

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Suicide preventie in de wijk verstevigen en beter bereik van specifieke groepen inwoners	Vroegsignalering en bespreekbaar maken van suïcidaliteit, ondersteuning nabestaanden.	Inwoners, vrijwilligers, professionals	Pro Persona Connect, GGD	Stadsbreed- en stadsdeelgericht	Welzijn, Inclusie, Onderwijs, Volwassenen Zorg, Veiligheid	Vanaf 2025 wettelijk verplicht, financiering nog niet bekend
Gezondheidsvoorlichting aan vluchtelingen in azc's en nieuwkomers*	Bevorderen begrip en kennis over mentale gezondheid.	Statushouders	GGD, Inburgering	Stadsbreed	Asiel & Integratie, Onderwijs, Volwassenen Zorg	Asiel & Integratie 2025 en SPUK-GALA t/m 2025
Gezondheidsvoorlichting aan migranten*	Betere (mentale) gezondheid voor migranten.	Inwoners met een migratie-achtergrond	GGD, Inburgering	Dukenburg, Zuid, Lindenholt	Asiel & Integratie, Onderwijs, Welzijn, Inclusie, Financiële bestaanszekerheid	SPUK-GALA t/m 2025
Preventieve ondersteuning (via interventies en cursussen) voor familieleden en mantelzorgers*	Behouden en bevorderen mentale gezondheid van mantelzorgers.	Mantelzorgers	Pro Persona Connect, Mantelzorg Nijmegen	Stadsbreed	Welzijn, Volwassenen Zorg, Ouderen welzijn	SPUK-IZA t/m 2026
Grip op je Welzijn Training van Lab of Life	Welzijn vanuit eigen regie bevorderen doormiddel van gedragsverandering, zodat mensen genoeg energie en motivatie hebben voor de belangrijke dingen in het leven.	Verschillende groepen inwoners (professionals 0e lijn en inwoners)	Lab of Life, Pro Persona Connect	Stadsbreed en stadsdeelgericht	Welzijn, Volwassenen, Zorg, Financiële bestaanszekerheid	Subsidie van ZonMw
Mental Health Week*	Tijdens de 'Mental Health Week' slaan de Gemeente Nijmegen, ROC Nijmegen, HAN, RU en Ieder Talent Telt en meerdere partijen in de stad de handen ineen om taboe te doorbreken en bewustwording te vergroten. Met als doel; meer aandacht voor mentaal welzijn.	Verschillende groepen inwoners, o.a. jongeren/ jongvolwassenen	Ieder Talent Telt, RadboudUmc, Roc, HAN, GGD, Pro Persona Connect	Stadsbreed	Welzijn, Volwassenen Zorg, Financiële bestaanszekerheid, Onderwijs	SPUK GALA t/m 2025

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

Belangrijke activiteiten en acties die vanuit andere beleidsdomeinen bijdragen aan speerpunt Mentale gezondheid

Initiërend beleidsterrein	Activiteit	Doel en doelgroep <i>Wat willen we bereiken?</i>
Jeugd	STORM aanpak	Aanpak om depressie en suicide bij jongeren vóór te zijn
Wmo (beschermd wonen en maatschappelijke opvang)	Campagne, Hoe is het?	Bewustwording creëren, kennis overbrengen en begrip bevorderen als het gaat om mentale gezondheid. Daarnaast ook activeren: dat mensen meer naar elkaar omkijken en het gesprek met elkaar aangaan, ook als iemand last heeft van mentale stress, lichte of zware psychische klachten. De doelgroep van de campagne zijn alle volwassen inwoners van de 7 gemeenten.
Jeugd	Ecosysteem mentale gezondheid (GEM)	Een andere blik op psychisch lijden (géén ziekte, maar het onvermogen om met uitdagingen in het leven om te gaan). Doelgroep is jongeren.
Jeugd	Hand voor mentale gezondheid	Aanleren, ontwikkelen en versterken van mentale gezondheidsvaardigheden in alledaagse praktijk bij kinderen, jongeren en hun ouders/opvoeders.
Wmo (beschermd wonen en maatschappelijke opvang), Welzijn	Herstelondersteunende Inloopvoorzieningen en programma's	Herstelproces van mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of verslavingsachtergrond begeleiden en ondersteunen met activiteiten. De inloopvoorziening van Ixta Noa is bijvoorbeeld toegankelijk voor iedereen die worstelt met een psychische kwetsbaarheid en ook voor hun omgeving. Verder biedt Ixta Noa ook een herstelprogramma Ixta Sterk Nijmegen waarin deelnemers gestructureerd aan de slag gaan met activiteiten gericht op de 6 domeinen van Positieve Gezondheid. Een andere belangrijke inloopvoorziening betreft die van de RIBW.
Welzijn, Ouderen welzijn	Mantelzorg en Respijtzorg	Mantelzorgers vervullen een cruciale rol in onze samenleving door onbetaalde zorg te bieden aan familieleden, vrienden of burens die ziek, oud of gehandicapt zijn. Deze taak brengt vaak ook een aanzienlijke emotionele belasting met zich mee die gevolgen kan hebben voor het welzijn van de mantelzorger. Wij bieden respijtzorg aan om mantelzorgers te ontlasten en bieden ondersteuning aan mantelzorgers, zoals bijvoorbeeld cursussen, bijeenkomsten, activiteiten, een gespreksgroep en wandelingen.
Ouderen welzijn, Jeugd welzijn	Actieprogramma Een tegen Eenzaamheid	Eén tegen eenzaamheid is het actieprogramma van het ministerie van VWS om eenzaamheid in Nederland te verminderen. Doelstelling van het actieprogramma lokaal te implementeren, om eenzaamheid onder inwoners eerder te signaleren en het bespreekbaar te maken.

Er zijn ontwikkelingen om de verbinding tussen het medisch en sociaal domein te verstevigen om inwoners met mentale klachten eerder te kunnen helpen.

Gezond ouder worden

Gezond ouder worden: wat gaan we doen?

Naarmate men ouder wordt nemen gezondheidsvaardigheden af, beweegt men minder, is men vaker eenzaam, is het risico op valincidenten groter en heeft men een minder goede gezondheid. Een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, goede voeding, vergroten van gezondheidsvaardigheden en voorkomen van valincidenten heeft grote invloed op de kwaliteit van leven, de zelfredzaamheid van senioren en het uitstelgedrag voor nodige zorg (IZA regiobeeld Rijk van Nijmegen). Het is belangrijk om in het bijzonder aandacht te hebben voor senioren met een lage sociaal economische positie (SEP), omdat we weten dat bij deze senioren de gezondheidsvaardigheden minder ontwikkeld zijn. Financiële bestaanonzekerheid en stress dragen bij aan lagere gezondheidsvaardigheden, waardoor mensen met een lage SEP minder gezondheidswinst kunnen behalen dan mensen met een hoge SEP. Om gezondheidsachterstanden te verkleinen moeten we dus extra investeren in betere gezondheidsvaardigheden voor senioren met een lage SEP.

ALGEMENE GEZONDHEIDSBEVORDERING SENIOREN

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Netwerk gezond ouder worden	Preventie infrastructuur senioren versterken (artikel 5a); Signaleren en uitwerken van ontwikkelingen en thema's die in Nijmegen van belang zijn rondom senioren en preventie.	Inwoners en professionals	Netwerk gezond ouder worden bestaat uit: senioren (via netwerk100), GGD en zorg-, welzijns- en sportorganisaties	Stadsbreed, met uitwerking per stadsdeel	Welzijn, Financiële bestaanszekerheid	T/m 2028, structureel
Publieksgerichte communicatie en voorlichting aan groepen over het belang van gezond ouder worden	Goed/beter voorbereiden van mensen op het ouder worden. Senioren weten wat ze zelf kunnen doen om kwetsbaarheid uit te stellen en gezond ouder te worden.	Inwoners	GGD en netwerk gezond ouder worden	Stadsbrede communicatie, voorlichting in stadsdelen Dukenburg, Lindenholt en Zuid	Welzijn, Financiële bestaanszekerheid	T/m 2028, structureel, inzet varieert echter door beschikbare middelen.
We vragen aan welzijns- en zorgaanbieders om aandacht te hebben voor positieve gezondheid bij de inrichting van dagbesteding	Gezondere leefgewoonten stimuleren van senioren op het gebied van voeding, beweging, zingeving en omgaan met gevoelens van eenzaamheid.	Inwoners	Welzijns- en zorgaanbieders	Stadsbreed en stadsdeelgericht	Welzijn, Volwassenen Zorg	T/m 2028, alleen inzet ambtelijke capaciteit (die varieert).
Aansluiten bij regio ontwikkelingen senioren via het netwerk Nijmegen op één lijn (NOEL) i.h.k.v. IZA*	Gezamenlijk oppakken regiovraagstukken senioren, zoals dementievriendelijke regio, valpreventie en het gebruik van domotica bij ouder worden; Versterken samenwerkingsafspraken huisartsen & partners sociaal domein rondom senioren.	Inwoners en professionals	Zorgverzekeraar VGZ en senioren organisaties (zoals thuiszorg, huisartsenzorg en senioren werk)	Regionaal, stadsbreed	Welzijn, Volwassenen Zorg	SPUK – IZA 2023-2026

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

BETERE GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN VOOR SENIOREN MET EEN LAGE SOCIAAL ECONOMISCHE POSITIE

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Zorgen voor goede, vindbare en begrijpelijke gezondheidsinformatie van de gemeente en partnerorganisaties*	Senioren met een lage sociaal economische positie kunnen makkelijker keuzes maken t.a.v. eigen gezondheid.	Inwoners	Senioren (via netwerk100), GGD en zorg-, welzijns- en sportorganisaties	Stadsbreed	Welzijn, Zorg	Incidentele claim-gelden 2024 en 2025 (terugdringen gezondheidsachterstanden), structureel nodig
Terugwinnen van vertrouwen in de informatie en hulp van de gemeente en partnerorganisaties*	Senioren met een lage SEP hebben meer vertrouwen in de gemeente en partnerorganisaties en ervaren meer nabijheid.	Inwoners	Gemeente, GGD, zorg-, welzijns- en sportorganisaties	Stadsdeelgericht, specifiek in Dukenburg, Lindenholt en Zuid	Welzijn, Financiële bestaanszekerheid	Incidentele claim-gelden 2024 en 2025 (terugdringen gezondheidsachterstanden), structureel nodig
Extra inzet op het ontwikkelen van digitale (gezondheids)vaardigheden*	Senioren met een lage SEP ontwikkelen digitale vaardigheden i.v.m. zelfredzaamheid. Senioren vinden bestaand aanbod beter en benutten dit.	Inwoners	GGD	Stadsdeelgericht, specifiek in Dukenburg, Lindenholt en Zuid	Welzijn, Financiële bestaanszekerheid	SPUK - GALA 2023 -2026, structureel nodig

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

VITAAL OUDER WORDEN MET DE NADRUk OP VALPREVENTIE, GEZONDE VOEDING EN VOLDOENDE BEWEGEN

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
We dragen actief bij en geven uitvoering aan de ketenaanpak valpreventie in de regio Rijk van Nijmegen*	Vroegtijdig signaleren van het risico op vallen bij Nijmeegse senioren ; Kwetsbare senioren krijgen een valanalyse en we organiseren valtrainingen voor senioren.	Inwoners	GGD en zorg-, welzijns- en sportorganisaties	In alle stadsdelen	Welzijn, Zorg, Sport	SPUK - GALA 2023-2026, structureel gewenst
Onderzoek effectiviteit van een integrale aanpak valpreventie bij thuiswonende senioren in Nijmegen	Kennis verzamelen over de implementatie en effectiviteit van de integrale aanpak valpreventie, en hoe deze aanpak verder ontwikkeld en versterkt kan worden.	Inwoners (lage SEP en migranten) en professionals	GGD en Amphi	Stadsbreed met uitwerking in stadsdelen	Sport, Zorg	ZonMW 2024-2028
Trainen professionals t.a.v. signaleren en bespreekbaar maken overmatig alcoholgebruik bij senioren*	Alcoholmatiging bij senioren; Link maken met eenzaamheid, valpreventie, medicatiegebruik, ondervoeding en positieve gezondheid.	Inwoners en professionals	Zorg-, welzijns- en sportorganisaties	Stadsbreed	Welzijn, Zorg	SPUK - GALA 2023-2025, structureel gewenst
Trainen professionals t.a.v. signaleren ondervoeding bij senioren*	Vroegtijdig signaleren van ondervoeding bij Nijmeegse senioren (70+); Link maken met valpreventie, medicatiegebruik, overmatig alcoholgebruik en positieve gezondheid.	Inwoners en professionals	Zorg-, welzijns- en sportorganisaties	Stadsbreed	Welzijn, Zorg	SPUK - GALA 2023-2025, structureel gewenst
Onderzoek naar seniorvriendelijke looproutes in wijken waar veel senioren wonen*	Verkennen van de mogelijkheden voor het inrichten van seniorvriendelijke looproutes met koele verblijfsplekken in stadsdelen waar veel senioren wonen en gezondheidsachterstanden groter zijn. Goed toegankelijke openbare ruimten (bijv. stoepen).	Inwoners	Gemeente, GGD, senioren organisaties netwerk100 (doelgroep)	Stadsdeelgericht	Stedelijke ontwikkeling, Stadsrealisatie, Welzijn	SPUK - GALA 2023-2025, structureel gewenst

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

Belangrijke activiteiten en acties die vanuit andere beleidsdomeinen bijdragen aan Gezond ouder worden

Initiërend beleidsterrein	Activiteit	Doel en doelgroep <i>Wat willen we bereiken?</i>
Welzijn	Een tegen eenzaamheid	Verminderen van eenzaamheid; verbeteren mentale weerbaarheid en mentale gezondheid senioren
Welzijn	Mantelzorg-ondersteuning	Ondersteunen van oudere mantelzorgers die dit nodig hebben; Mensen kennis laten maken met de mogelijkheden voordat ze 65 worden
Welzijn, Wmo	IZA werkgroep ouderen	Versterken samenwerkingsafspraken huisartsen & partners welzijnsdomein rondom senioren
Welzijn, Stadsbeheer/ Wijken	Project Dementievriendelijk Nijmegen	Dementiescan Nijmegen, bewustwording inwoners, dementievriendelijke omgeving (wandelmogelijkheden, verenigingen, supermarkten)
Welzijn, Beschermd Wonen, Stedelijke ontwikkeling	Goed wonen met zorg	Woonvormen en een leefomgeving die passend zijn voor senioren die zorg nodig hebben (WOZO)
Sport	Inzet buurtsportcoach voor sport- en beweegaanbod senioren	Uitbreiden en vernieuwen sport- en beweegaanbod senioren , zodat senioren blijven bewegen.
Sport, Welzijn	Samenwerking met verenigingen om een structureel sport en beweegaanbod voor kwetsbare volwassenen en senioren te maken	Ontwikkelen sport- en beweegaanbod voor kwetsbare volwassenen en senioren , zodat zij kunnen blijven sporten/bewegen
Welzijn, Wmo	Ondersteuning en dagbesteding senioren	Ondersteuning en dagbesteding ontwikkelen samen met (thuis)zorginstellingen geënt op fit (fysiek bezig blijven), brains (cognitief bezig blijven) en fun (plezier en zingeving).
Wmo	Aanpak Ouderenmishandeling	De GGD (Veilig thuis) voert activiteiten uit, uit het activiteitenplan 'Ouderen mishandeling', met als doel voorkomen van mishandeling

Belangrijk is dat mensen ook bij het vorderen van de leeftijd zo lang mogelijk gezond en vitaal blijven.

Gezond leefomgeving

Gezonde leefomgeving: Wat gaan we doen?

Door de invoering van de Omgevingswet en de actualisatie van de Omgevingsvisie krijgt gezondheid en het realiseren van een gezonde leefomgeving een prominente plek in ruimtelijke ontwikkelingen. De komende jaren willen we verder werken aan de concretisering van een gezonde leefomgeving via de verschillende instrumenten van de Omgevingswet en de 8 onderwerpen van de gezonde leefomgeving. Zo geven we sterker richting en kunnen we beter sturen op een gezonde leefomgeving, die uitnodigt tot gezond gedrag. We zetten zowel gezondheidsbeschermende als gezondheidsbevorderende maatregelen in.

We gaan aan de slag met het opnemen, verder uitwerken en adviseren over gezonde leefomgeving in;

• De Omgevingsvisie

We werken na vaststelling van de geactualiseerde Omgevingsvisie aan de verdere concretisering van de 8 thema's van de gezonde leefomgeving en verkennen de mogelijkheden om een programma op te stellen met concrete maatregelen. Bij volgende actualisaties van de omgevingsvisie zal worden bekeken of de onderwerpen nog actueel zijn en verder uitgewerkt kunnen worden, eventueel in samenhang met een omgevingsprogramma.

• Het Omgevingsplan

Het omgevingsplan bevat regels over de fysieke leefomgeving en geeft invulling aan de ambities en opgaven uit de omgevingsvisie. We gaan onderzoeken welke regels er opgenomen kunnen worden in het omgevingsplan voor de gezonde leefomgeving.

• Bij ruimtelijke projecten

Ruimtelijke initiatieven die niet passen binnen de regels van het tijdelijke omgevingsplan worden besproken aan de omgevingstafel. Hierin wordt beoordeeld of het plan voldoet aan het beleid van de gemeente Nijmegen. We sturen erop dat de gezonde leefomgeving daarin goed wordt meegenomen. We zetten hier ook op in bij gebiedsontwikkelingen die niet via de omgevingstafel lopen. Bij de beoordeling nemen we de kennis en advisering van de GGD mee.

• Instrument gezonde leefomgeving

Om een gezonde leefomgeving beter te kunnen borgen in stadsontwikkelingen verkennen we de mogelijkheid voor het opzetten van een tool box/normenkader of receptenboek. Hierin worden handvatten gegeven over hoe bij ruimtelijke projecten gewerkt kan worden aan de 8 onderwerpen van een gezonde leefomgeving. Daarbij benutten we kennis die we ophalen uit samenwerking met kennisinstellingen.

ALGEMEEN

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Inzet projectleider realisatie gezonde leefomgeving*	Uitvoering gezonde leefomgeving door middel van vergroten aandacht en belang gezondheid bij ruimtelijke initiatieven.	Inwoners	Gemeente (Maatschappelijke Ontwikkeling, Stadsontwikkeling, Stadsrealisatie, Stadsbeheer)	Stadsbreed en Stadsdeelgericht	Omgevingsvisie, gebiedsontwikkeling, Klimaatadaptatie, Mobiliteitstransitie, Wonen, Milieu	Tot en met 2025, structureel gewenst
Inzet GGD-advies bij ruimtelijke projecten*	Stevige onderbouwing belang van en effect op gezondheid bij ruimtelijke initiatieven.	Inwoners	GGD en Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stadsontwikkeling, Stadsrealisatie)	Stadsbreed en stadsdeelgericht	Omgevingsvisie, gebiedsontwikkeling, Klimaatadaptatie, Mobiliteitstransitie, Wonen, Milieu	Tot en met 2025, structureel nodig
Uitvoeren onderzoek-project Gezonde Leefomgeving*	Door middel van actiegericht onderzoek versterken van samenwerking, advies en kennis in ruimtelijke projecten en verbinden maken met stadsdeelprogrammering.	Professionals	GGD, Bindkracht10, Radboudumc, Radboud Universiteit, Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stadsontwikkeling, Stadsrealisatie, Stadsbeheer)	Kanaalzone-Zuid	Gebiedsontwikkeling, Klimaatadaptatie, Milieu, Mobiliteit, Welzijn, Openbare ruimte	Tot juni 2025

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

BEWEEGVRIENDELIJKE OMGEVING

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Uitvoering geven aan het BOSS-Kader*	Zorgen voor voldoende beweeg- ontmoet- sport- en speelruimte van voldoende kwaliteit, onder andere door realisatie van bovenwijkse beweegnetwerken, groene sociale knooppunten, Urban Fit Tracks en het openstellen van schoolpleinen.	Inwoners en professionals	Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stadsbeheer, Sportbedrijf, Stadsrealisatie en Stadsontwikkeling)	Stadsbreed en stadsdeel- gericht	Omgevingsvisie, gebiedsontwikkeling, Klimaatadaptatie, Sport	Tot en met 2025, structureel
Opnemen van gezonde leefomgeving in loop- agenda	Door lopen onder meer vanuit een brede blik op gezondheid te benaderen is er meer gezondheidswinst te behalen.	Inwoners en professionals	Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stadsbeheer, Stadsrealisatie en Stadsontwikkeling)	Stadsbreed	Mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, gebiedsontwikkeling, milieu	Geen geld vanuit gezonde leefomgeving
Uitvoeren onderzoeks- project Build4Health	Inzicht en dataverzameling naar relatie bewegen en inrichting openbare ruimte.	Inwoners en professionals	Radboud Universiteit Gemeente Woningbouw- corporaties	Kanaalzone Zuid	Gebiedsontwikkeling	Vanaf 2025-2027

GEZOND MILIEU

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Gebiedsspecifieke waarden opnemen in omgevingsplan	Milieuwaarden die zijn afgestemd op gebiedstypen om het gezondheidsniveau zoveel mogelijk te beschermen, en indien mogelijk te verbeteren.	Inwoners en professionals	Gemeente (Stadsontwikkeling, Stadsbeheer)	Stadsbreed	Milieu, gebieds- ontwikkeling	

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

GROENE EN KLIMAATBESTENDIGE OMGEVING

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Onderzoeken mogelijkheden toevoegen groen	Inzicht hebben in de mogelijkheden voor het vaststellen van groene ambities zoals een groenpercentage in ruimtelijke planvorming en deze toepassen	Inwoners en professionals	Gemeente (Stadsontwikkeling, Stadsbeheer)	Stadsbreed	Gebiedsontwikkeling, Klimaatadaptatie	
Bijdrage opstellen aanpak hittestress	Hittestress terugdringen.	Inwoners en professionals	GGD en Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stadsontwikkeling)	Stadsdeel- gericht	Klimaatadaptatie, Gebiedsontwikkeling, Ouderen welzijn	

RUIMTE VOOR ONTMOETEN EN VERBINDEN

Activiteiten voor ontmoeten en verbinden wordt uitgevoerd via BOSS, zie activiteiten onder 'beweegvriendelijke omgeving' in deze tabel.

GEZOND EN SOCIAAL WONEN VOOR IEDEREEN

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stadsbreed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Afspraken maken met woningbouwcorporaties over prestatieafspraken die bijdragen aan gezonde leefomgeving	Gezondere woningen en woonomgevingen bij woningbouwprojecten	Inwoners en woningbouwcorporaties	Gemeente en Woningbouw Corporaties	Stadsbreed	Wonen Klimaatadaptatie Leefbaarheid	Structureel

FUNCTIEMENGING WAAR MOGELIJK

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Middels onderzoek en advisering vanuit gezonde leefomgeving bijdragen aan realiseren Nabije stad	Een Nabije Stad	Inwoners en professionals	Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stads-ontwikkeling)	Stadsbreed	Gebiedsontwikkeling, Wonen, Economie,	Structureel
Samen met andere beleidsterreinen het (Maatschappelijke) voorzieningenniveau verkennen in Nijmegen Noord en Dukenburg en het opstellen van uitgangspunten voor toekomstige voorzieningen	Door inzicht te hebben in het huidige (maatschappelijke) voorzieningenniveau en de behoefte aan toekomstige voorzieningen kunnen we beter toewerken naar een Nabije Stad	Inwoners en professionals	Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stads-ontwikkeling, Sport)	Stadsbreed en Stadsdeel-gericht	Gebiedsontwikkeling, Economie, Cultuur, Onderwijs, Sport, Welzijn	
Rustplekken bewaken en realiseren	Bij de inbreiding van Nijmegen is het behouden/realiseren van voldoende rustplekken belangrijk, dit belang brengen we in bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Inwoners en professionals	Gemeente (Maatschappelijke ontwikkeling, Stads-ontwikkeling, Stadsrealisatie)	Stadsbreed	Gebiedsontwikkeling, Wonen, Groen en Water, Leefbaarheid	Structureel

GEZONDE EN DUURZAME VOEDSELOMGEVING

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Juridische mogelijkheden onderzoeken om ongezond voedselaanbod en -reclames te weren	We willen dat de voedselomgeving zo veel mogelijk uitnodigt tot het maken van gezonde keuzes.	Inwoners	Gemeente	Stadsbreed	Maatschappelijke ontwikkeling en gebiedsontwikkeling, Economie	Structureel
Kaart voedselomgeving realiseren	We willen inzicht hebben in wat het ongezonde voedselaanbod is in de Nijmeegse stadsdelen en wijken door middel van een voedselkaart/plattegrond. Dit inzicht is nodig om gerichte acties op te zetten.	Inwoners en professionals	Gemeente (maatschappelijke ontwikkeling, onderzoek en statistiek)	Focus op stadsdelen		
Verbinden van partners in gezond en duurzaam voedsel	Via Groen, gezond en in beweging en partijen zoals De Streek op Tafel werken we aan een sterk netwerk om voedselvoorzieningen, zoals buurtmoestuinen, stadslandbouw, en andere initiatieven mogelijk te maken.	Inwoners en professionals	Gemeente, Partners van Groen, gezond en in beweging	Stadsbreed		Structureel
We verbinden voedselpartners aan partners in het armoedeveld	We willen dat gezond en duurzaam voedsel voor alle inwoners beschikbaar is.	Inwoners en professionals	Gemeente, partners De Streek op Tafel en welzijns-organisaties	Focus op stadsdelen		

SCHOON EN VEILIG

Activiteit	Doel <i>Wat willen we bereiken?</i>	Doelgroep <i>Op wie is het gericht?</i>	Betrokken organisaties <i>Wie zijn er betrokken?</i>	Waar <i>Waar vindt het plaats (stads- breed en/of stadsdeelgericht)?</i>	Verbinding met <i>Met welke beleidsterreinen werken we samen?</i>	Financiering <i>Tot wanneer is er financiering?</i>
Project verkenning mogelijkheden Sociale veiligheid in planregels*	Verkenning naar mogelijkheden vergroten aandacht sociale veiligheid bij inrichting openbare ruimte.	Professionals	Meerdere GGD-en, meerdere gemeenten	Stadsbreed	Gebiedsontwikkeling	Tot juni 2025

*Activiteit(en) waarvan de financiering in 2025 of 2026 afloopt, omdat er geen dekking is voor continuering.

Belangrijke bijdrage vanuit andere beleidsdomeinen aan een gezonde leefomgeving

Initiërend beleidsterrein	Activiteit	Doel en doelgroep <i>Wat willen we bereiken?</i>
Mobiliteit	Van 50 naar 30 km/h	De functie van ongeveer de helft van alle Nijmeegse 50km/uur wegen wordt, mits de raad akkoord gaat, aangepast naar 'stadsstraat', waarmee de maximumsnelheid wordt aangepast naar 30 km/uur en er meer ruimte is voor fietsers, voetgangers, groen en minder verkeerslawaaï en ongevallen.
Openbare ruimte	Handboek Toegankelijkheid	De openbare ruimte wordt steeds toegankelijker met het 'Handboek Nijmegen toegankelijk' als uitgangspunt. Op basis van onderzoek wordt het handboek aangescherpt en een uitvoeringsprogramma gemaakt om de toegankelijkheid te verbeteren.
Mobiliteit	Verbeteren fietsinfrastructuur	De fietsinfrastructuur wordt verbeterd om fietsen te bevorderen, waarbij wordt ingezet op snelfietspaden, recreatief fietsen en fietsvoorzieningen.
Milieu	Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2020-2030	De belangrijkste bronnen van luchtvervuiling zijn verkeer, binnenvaart, huishoudens (houtstook, vuurwerk), industrie en bouwmachines. Daarom worden voor deze bronnen 29 maatregelen genomen.
Klimaat	Goed wonen met zorg	Woonvormen en een leefomgeving die passend zijn voor senioren die zorg nodig hebben (WOZO)
Klimaat	Inzet buurtsportcoach voor sport- en beweegaanbod senioren	Uitbreiden en vernieuwen sport- en beweegaanbod senioren, zodat senioren blijven bewegen.
Groen en Water	Samenwerking met verenigingen om een structureel sport en beweegaanbod voor kwetsbare volwassenen en senioren te maken	Ontwikkelen sport- en beweegaanbod voor kwetsbare volwassenen en senioren, zodat zij kunnen blijven sporten/bewegen
Openbare ruimte	Ondersteuning en dagbesteding senioren	Ondersteuning en dagbesteding ontwikkelen samen met (thuis)zorginstellingen geënt op fit (fysiek bezig blijven), brains (cognitief bezig blijven) en fun (plezier en zingeving).
Welzijn	Ruimte voor ontmoeting	Bijdragen aan de versterking van de sociale cohesie en maatschappelijke participatie van inwoners in de dagelijkse leefomgeving, door inwonersinitiatieven te stimuleren, te faciliteren en te accommoderen. Dit wordt versterkt wanneer mensen elkaar kennen en ontmoeten.
Welzijn	Samen creëren en floreren	De rol en taken die informele sociale wijkondernemingen vervullen bij het ontwikkelen van en samenwerken aan een gezonde leefomgeving inzichtelijk maken en borgen in sociaal en fysiek beleid.
	Activerende wijkaccommodaties	Initiatieven van inwoners en zelforganisaties worden ondersteund waar mogelijk, met aandacht voor het onverwachte, om verbondenheid te stimuleren.
Stadsbeheer	Mijnwijkplan	We geven voorrang aan buurtwensen met een positieve invloed op een gezonde leefomgeving en sociale samenhang.
Zorg	Woonzorgvisie	Passende huisvesting, ondersteuning en zorg voor senioren en aandachtsgroepen.
Wonen	Woonagenda 2024-2029	Een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de behoefte van huidige en toekomstige bewoners.

Belangrijke bijdrage vanuit andere beleidsdomeinen aan een gezonde leefomgeving

Initiërend beleidsterrein	Activiteit	Doel en doelgroep <i>Wat willen we bereiken?</i>
Regio	Groene Metropoolregio	In samenwerking met 17 regio's wordt ingezet op een gezonde balans tussen groei, waaronder het toevoegen van woningen, én het versterken van het groene karakter van de regio.
Economie	Detailhandel beleid	Het behouden en verder versterken van de detailhandelsstructuur en het bevorderen van een leefbare stad met goede voorzieningen.
Sport	Binnen- en buitensport accommodatie beleid	Een leven lang met plezier sporten en bewegen voor iedere inwoner van Nijmegen.
Cultuur	Cultuurvisie	Het behoud en versterking van het cultureel ecosysteem, we vragen aan de culturele sector in te zetten op een brede cultuurparticipatie en te gaan voor artistieke kwaliteit en een divers publiek. Daarnaast geven we ruimte aan topcultuur, nieuw talent en aan culturele diversiteit.
	Circulair voedselaanbod	De gemeente faciliteert in het creëren van een circulair voedselsysteem waarbij de kringloop gesloten is en voedsel voor iedereen toegankelijk is.
Stadsbeheer	Afvalinzameling en afvalbakken	Een goed verspreid aanbod aan afvalbakken, faciliteiten voor afvalscheiding en afvalinzameling om zwerfval en overlast van afval zo veel mogelijk te voorkomen.
Veiligheid	Programma Veilige steden	Vergroten veiligheid van vrouwen en meisjes in de publieke ruimte en het uitgaansleven.
	Samen veilig en weerbaar, Integraal veiligheidsplan 2022-2026	Onder meer het versterken van de sociale basis in wijken en een veilige leefomgeving.

Om gezondheidswinst te bereiken zijn netwerk-samenwerkingen intersectoraal en met de vele partners in de stad van groot belang.

